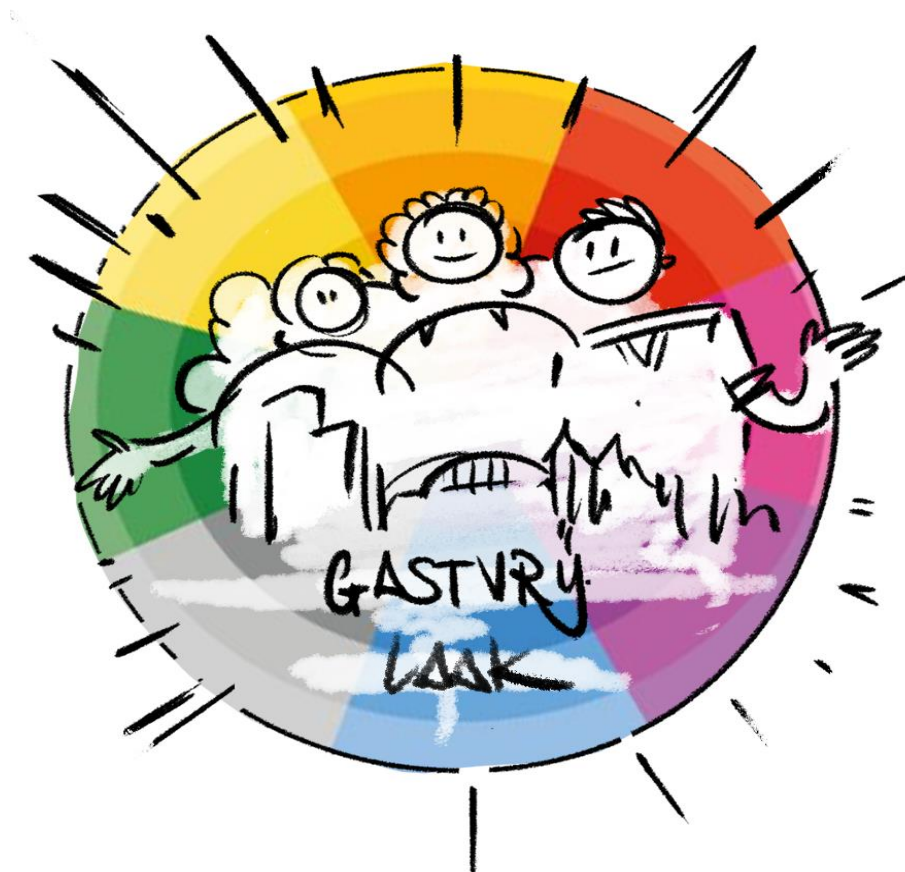

Concept-plan van aanpak Laak

Vrijdag 25 november, 2022

Lawrence Eghosa, Mieke Wytema
25-11-2022

Aanleiding en context

Laak is in verschillende opzichten een bijzonder stadsdeel met vele gezichten. Met de oude Haagse volksbuurten, de typische Berlage-woningen, het groene Cromvlietpark, de levendige Gouverneurlaan en de moderne nieuwbouw in Laakhavens en Binckhorst. Laak heeft kansen en mogelijkheden vanwege de centrale ligging vlak bij het centrum, de aangrenzende nieuwbouwingebieden en de OV-stations. En vooral ook door de actieve bewoners met mooie ideeën en hart voor hun wijk. Betrokken bewoners die Laak verder vooruit willen helpen.

Maar er zijn ook problemen in Laak. De fysieke en sociale leefbaarheid staan al langere tijd sterk onder druk. Er is veel overlast van de overbewoning door (ongeregistreerde) arbeidsmigranten, afval op straat, criminaliteit en de parkeerdruk. Bewoners kennen elkaar nauwelijks en kijken niet naar elkaar om. Laak scoort op het gebied van sociale cohesie met een 5.0 het laagst van heel Den Haag (5.7).

Bewonersorganisaties luidden in een brandbrief aan het college van B & W eerder dit jaar de noodklok: *'Help ons. Red Laak. Neem de problemen serieus. Kijk eens wat er wél mogelijk is in plaats van wat in het beleid past,'* aldus de briefschrijvers.

In gesprekken met de burgemeester, wethouders en ambtenaren is aangegeven dat de gemeente de problemen zeer serieus neemt en een gecoördineerd plan van aanpak voor Laak zal maken. In het coalitieakkoord van september 2022 schrijft het nieuwe college dat kwetsbare gebieden als Laak kunnen rekenen op gerichte aandacht en extra geld.

In dit plan van aanpak vertellen we wat we al doen en wat we nog meer gaan doen om leefbaarheid in Laak te verbeteren. Belangrijk aandachtspunt daarbij is het versterken van het onderlinge vertrouwen van de bewoners in de gemeente. Een goede samenwerking en vertrouwen over en weer is immers de basis van een gedragen aanpak.

Ook de communicatie met de bewoners, ondernemers en andere partners in de wijk is belangrijk. Dat betekent voor ons als gemeente concreet dat we luisteren, handelen en terugkoppelen. We zijn daarbij eerlijk en vertellen wat wel en wat niet kan.

1.2 Lange en korte termijn

De prioriteiten en doelstellingen uit dit plan van aanpak zijn voornamelijk gebaseerd op de wijkagenda's van Laak Centraal, het Schipperskwartier, Molenwijk en Spoorwijk. Ze zijn onder regie van het stadsdeel samen met bewoners, ondernemers, gemeentelijke diensten en partners de wijk gemaakt en noemen de belangrijkste verbeterpunten voor de komende jaren.

Vanwege de problemen in Laak Centraal zijn we daar deze zomer al gestart met een intensieve, gebiedsgerichte aanpak vanuit de wijkagenda. Zo is er extra schoonmaakcapaciteit ingezet, waren er vaker controles van de Haagse Pandbrigade, waren er meer integrale handhavingsacties en is een begin gemaakt met de aanpak van de parkeerproblemen. Ook treffen we voorbereidingen voor een flexibel informatieloket voor arbeidsmigranten en zoeken we naar extra ontmoetingsruimtes voor bewoners.

In dit plan noemen we ook opgaves waarvoor een langere adem nodig is. Voor een structurele aanpak voor het vraagstuk arbeidsmigranten bijvoorbeeld, zijn naast de rijksoverheid en de Tweede Kamer ook onder meer de werkgevers en uitzendbureaus betrokken.

Alle cijfers in dit plan van aanpak komen uit het openbare bronbestand van de gemeente: *Den Haag in Cijfers* [Home - Den Haag in Cijfers](#) en de sociale wijkscans van het expertbureau JB Lorenz.

2. Over Laak

Stadsdeel Laak is qua oppervlakte het kleinste van de Haagse stadsdelen en bestaat uit de wijken Laak Centraal, Spoorwijk, Molenwijk, Laakhavens, Schipperskwartier en de Binckhorst. Laak is in de jaren '30 ontworpen voor 30.000 bewoners. De afgelopen decennia is dat aantal enorm toegenomen: van 42.000 bewoners in 2017 naar ruim 47.000 in 2022: een groei van 11 procent tegen een Haags gemiddelde van 5 procent.

Indicator	Cijfers
Bewoners	47.000
Woningen	21.403
Sociale huur	31,8%
Particulier koop	28,8%
Particulier huur	38,8%
Aantal winkels	275
Migratieachtergrond	78,1%

Naast de groei van de totale Haagse bevolking, de nieuwbouw in de Binckhorst en Laakhavens is de verkamering een andere reden voor de bevolkingsgroei in het stadsdeel. Relatief veel woningen zijn particulier bezit en vanwege de lage huizenprijzen aantrekkelijk voor beleggers om te verhuren. Dit speelt vooral in Laak Centraal, waar de afgelopen jaren steeds meer arbeidsmigranten zijn komen wonen.

Volgens de officiële cijfers zijn 6000 van de totaal 19.502 bewoners in Laak Centraal arbeidsmigranten. In werkelijkheid zijn dit er veel meer, vermoedelijk zo'n 10.000. Veel arbeidsmigranten schrijven zich niet in bij de gemeente, waardoor het zicht op de werkelijke aantallen ontbreekt. Dit maakt het dus moeilijk te sturen op voorzieningen.

De problemen in relatie tot overbewoning van (ongeregistreerde) arbeidsmigranten speelt overigens ook in andere Haagse wijken en vraagt dus om een brede aanpak vanuit de gemeente.

De gevolgen van de overbewoning hebben wel grote impact op de leefbaarheid in Laak. Rommel op straat, woonoverlast, parkeerproblemen en criminaliteit. De intensieve bewoning van de huizen trekt fysiek een wissel op de voorzieningen van het stadsdeel. Laak is gebouwd in een andere tijd voor een ander gebruik. Daarbij moet wel worden opgemerkt, dat niet alle problemen te wijten zijn aan de doelgroep arbeidsmigranten.

Het aantal meldingen over afval, graffiti en hondenpoep lag in 2021 op 8.669 tegen een Haags gemiddelde van 1.926. Het is overigens de vraag in hoeverre deze cijfers kloppen: de meldingsbereidheid onder de bewoners is laag, omdat men het idee heeft dat er niets mee wordt gedaan of men is bang voor represailles uit de buurt.

Sommige problemen hebben niet alleen met onvoldoende capaciteit te maken. Het afvalprobleem bijvoorbeeld, is niet alleen met extra schoonmaak en handhaving op te lossen, maar heeft ook te maken met gedrag. Veel bewoners weten niet wat de regels zijn of trekken zich er niets van aan omdat zij maar kort in de wijk wonen en er geen binding mee hebben.

Door de frequente wisseling van bewoners is de sociale cohesie in Laak sterk afgenomen. Veel mensen kennen hun buren niet, voelen zich niet betrokken bij hun omgeving en kijken niet naar elkaar om. Veel mensen spreken de Nederlandse taal niet, wat het moeilijk maakt onderling in contact te komen.

Ook in sociaal opzicht behoort Laak tot één van de zwakste stadsdelen van Den Haag. Achter de voordeur zijn veel problemen als armoede, schulden en eenzaamheid. Er zijn veel eenoudergezinnen en de helft van de bewoners in Laak is laaggeletterd. Dit heeft effect op de kinderen. Er zijn met name in Spoorwijk, Schipperskwartier en Molenwijk bovengemiddeld veel vroegtijdige schoolverlaters. Er zijn ook problemen met hangjongeren die dreigen af te glijden naar de criminaliteit.

Een kwart van de huishoudens in Laak behoort tot de minimahuishoudens, rond de 10 procent is langdurig arm. Het gemiddeld besteedbaar inkomen is met € 32.449 relatief laag vergeleken met het gemiddelde (€ 43.400). Zo'n 78,6 procent van de bewoners heeft een migratieachtergrond tegen een Haags gemiddelde van 56 procent.

Er is armoede in Laak en het vermoeden bestaat dat de groep armen sterk groeit, vanwege de hoge inflatie en stijgende energieprijzen. Hier zijn zorgen over. Vooral ook omdat een groot deel niet in beeld is bij de gemeente, het welzijnswerk en de hulpverlening.

Maar, zoals eerder geschetst: Laak heeft ook kansen en mogelijkheden. Actieve bewoners, netwerken en stichtingen, goede voorzieningen, centraal gelegen en mooi groen.

3 Stip op de horizon

Van 'Hotel Laak' naar een 'Gastvrij Laak'.

Waar in Laak nu mensen vaak maar kort wonen en geen binding hebben met de bewoners en de buurt, willen we toe naar een gastvrij stadsdeel. Naar een Laak waar mensen fijn en veilig wonen en waar het lekker groen en schoon is.

In Laak moeten mensen zich voor langere tijd willen vestigen. Er moeten verschillende soorten huizen met uiteenlopende prijsklassen beschikbaar zijn. Zowel de huidige als de toekomstige generatie moet hier graag wonen en willen blijven wonen. In goed onderhouden en geïsoleerde huizen, in schone en veilige straten.

In het gastvrije Laak van de toekomst zijn er voor de bewoners voldoende ontmoetingsplekken en activiteiten. Steeds meer mensen kijken naar elkaar om en kennen elkaar. De bewoners zorgen beter voor elkaar en voor de buurt. Waar mogelijk doen zij mee aan bijvoorbeeld een Lief & Leedstraat, een buurtbarbecue of een activiteit in het buurtcentrum.

Laak heeft in de toekomst een aantrekkelijk en divers winkelaanbod. In de Goeverneurlaan zijn veel verschillende soorten winkels en terrasjes, waar buurtbewoners graag komen om boodschappen te doen en om elkaar te ontmoeten. Winkeliers moeten in het vervolg een exploitatievergunning aanvragen, waardoor onbetrouwbare pandeigenaren geen kans meer hebben criminele activiteiten te verrichten.

3.1 Ambities voor Laak

De ambities voor Laak zijn als volgt samengevat:

- Een fijne, schone, veilige en sociale leefomgeving;
- Met voldoende toekomstperspectief;
- Een succesvol stadsdeel voor oude en nieuwe bewoners;
- Een stadsdeel waar huidige en toekomstige generaties zich willen en kunnen vestigen

4. Prioriteiten en doelstellingen in het hele stadsdeel Laak

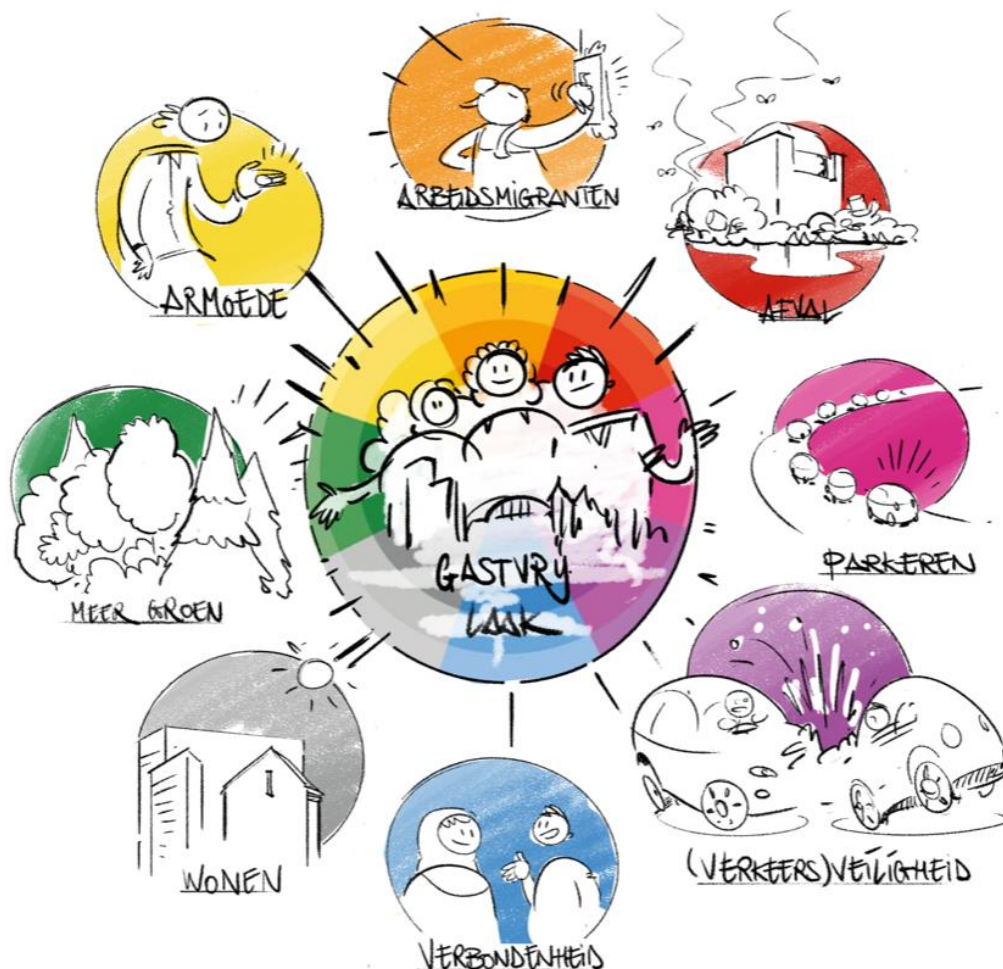
4.1 In Laak

De uitdagingen in Laak zijn groot. De problemen zijn hardnekkig en ingewikkeld en kunnen niet in alle gevallen door één partij worden opgelost. Sommige vraagstukken vragen om een meer integrale lange termijn-aanpak, zoals de overbewoning door (niet geregistreerde) arbeidsmigranten. Hiervoor hebben we naast de rijksoverheid ook de werkgevers en uitzendbureaus in het Westland nodig.

Op de korte en middellange termijn zijn er echter al veel verbeterpunten, waarmee we zichtbaar resultaat kunnen boeken. Daarbij zijn de wijkagenda's leidend. Uit die van Laak Centraal, Schipperskwartier, Molenwijk en Spoorwijk komen een aantal thema's naar voren die in alle wijken spelen en waar we inzet op intensiveren.

De wijkagenda's voor Laakhavens en de Binckhorst zijn in 2023 gereed.

Op onderstaande prioriteiten formuleren we doelstellingen en acties. We noemen daarbij ook de lange-termijn onderwerpen, omdat we daar ook aan werken en deze bij de gehele aanpak Laak horen.

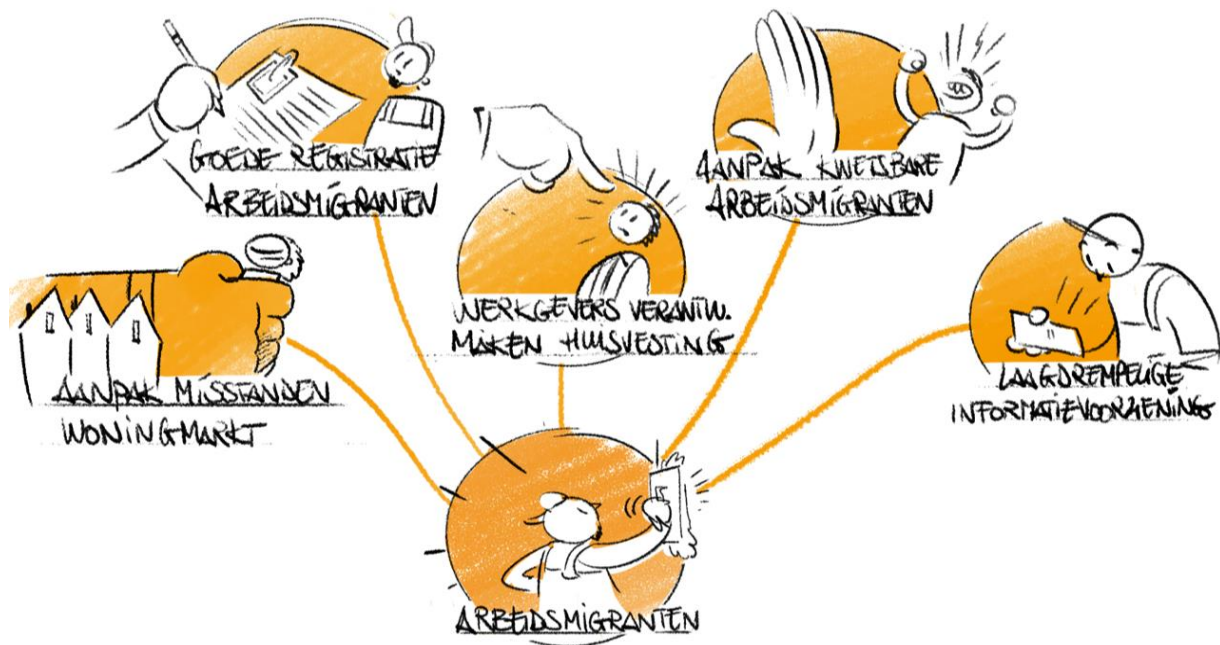

Arbeidsmigranten

In Laak Centraal woont de hoogste concentratie arbeidsmigranten van het hele stadsdeel. Er wonen 19.000 mensen, waarvan volgens de officiële cijfers 6000 arbeidsmigranten. Maar het werkelijke aantal ligt veel hoger: naar schatting rond de 10.000. Er geldt geen registratieplicht voor deze groep, wat het dus moeilijk maakt de exacte aantallen te achterhalen om te kunnen sturen op voorzieningen. Dit heeft geleid tot misstanden op het gebied van overbewoning, uitbuiting, criminaliteit, rommel op straat en parkeeroverlast. Door de continue in- en uitstroom van bewoners is ook de sociale leefbaarheid in de wijk steeds meer onder druk komen te staan.

De gemeente werkt op dit moment aan een structurele aanpak rond de problematiek van de arbeidsmigranten, omdat dit ook in andere wijken in de stad speelt.

Hiervoor zijn de volgende doelstellingen geformuleerd.

Doelstellingen

1.1 We onderzoeken hoe wij als gemeente meer invloed kunnen uitoefenen op het goed en veilig huisvesten van arbeidsmigranten en welke instrumenten daarvoor nodig zijn (handhaving, beloning);

1.2 We intensiveren de lobby bij het Rijk voor een goede registratie van de arbeidsmigranten;

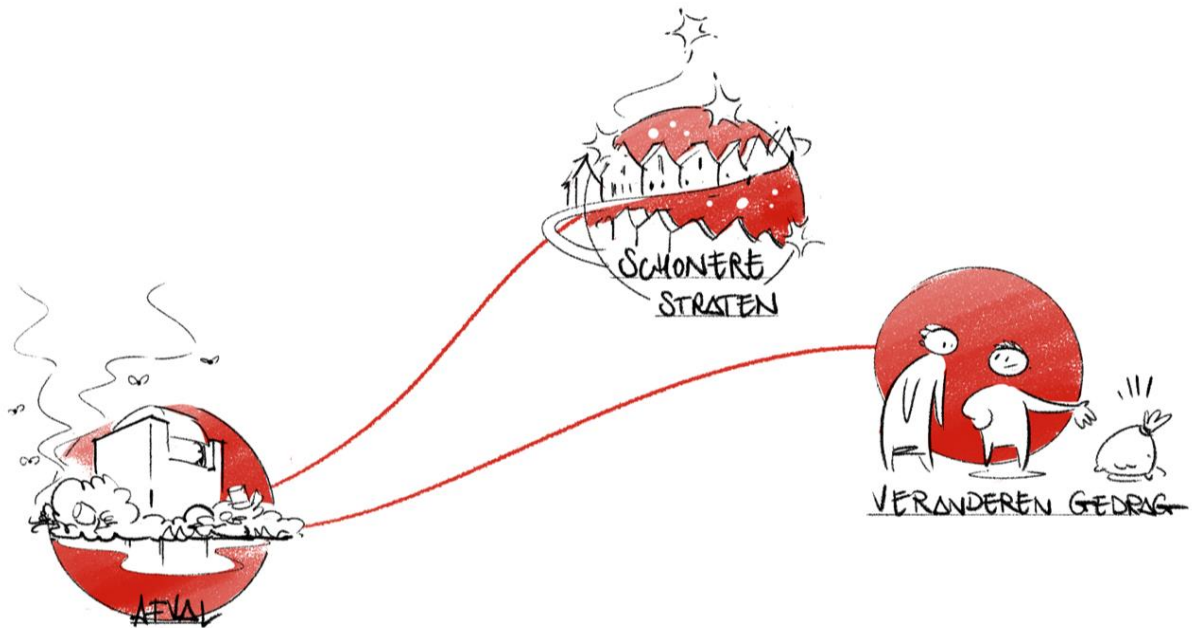
1.3 We intensiveren de lobby bij het Rijk om werkgevers en uitzendbureaus verantwoordelijk te maken voor de huisvesting van arbeidsmigranten;

1.4 We ontwikkelen samen met de betrokken partners een aanpak om de overlast van sommige arbeidsmigranten te beperken;

1.5 Er komt een laagdrempelige en flexibele informatievoorziening voor arbeidsmigranten over rechten en plichten, wonen en gezondheid (in eigen taal en buiten kantooruren).

Afval

Zwerfafval op straat, vuilnis naast ondergrondse restafvalcontainers (ORAC's), grofvuil op de stoep en hondenpoep. In veel wijkagenda's staat het afvalprobleem met stip op nummer één als grootste ergernis. Extra schoonmaak alleen is echter geen duurzame oplossing; om het afvalprobleem structureel aan te pakken is meer nodig.

Doelstellingen

2.1 We continueren de inzet van extra schoonmaak in Laak Centraal gestart vanaf juni 2022:

- De gluton Zen (elektrische veegmachine) 2 à 3 keer per week extra in Laak;
- Elke woensdag extra grote veegmachines met twee uitvegers;
- Om de week ondersteunen wij de medewerkers openbare ruimte om de gehele straat aan te pakken als zij zakken en dozen weghalen;
- Er wordt door de voormannen en leidinggevenden meer geschouwd en sneller gereageerd op meldingen;
- De onkruidploeg van Centrum werd op vrijdag extra ingezet om te vegen in Laak Centraal. Sinds een paar weken is de vuilophaal op de vrijdag eerder afgerond. Hierdoor is de extra inzet van de onkruidploeg niet meer nodig.
- In augustus is een pilot gestart waarbij 21 hotspots locaties in de ochtend worden aangepakt;

We gaan door met de reguliere werkzaamheden:

- Op vrijdag halen we de huisvuilzakken op;
- Op maandag tot en met vrijdag worden de ORAC's dynamisch geleegd;
- Vuilnis naast de containers worden iedere dag weggehaald;
- Ook afval dat niet bij een container is geplaatst wordt weggehaald;
- Er wordt elke dag geveegd. Op vrijdag is dit na de vuilophaal;

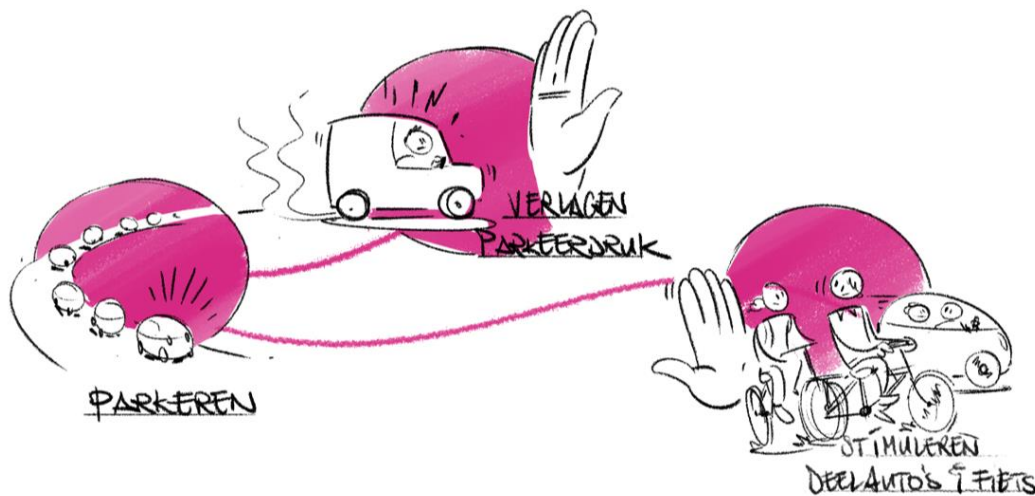
Verder:

- Als proef worden gele meeuwenzakken in de buurten waar geen ORAC's staan het hele jaar door verspreid. Tegen de start van het broedseizoen brengen we dit extra onder de aandacht;
- We onderzoeken of het mogelijk is om ondanks de hoge parkeerdruk in Laak Centraal toch ORAC's te plaatsen;
- We onderzoeken mogelijkheden om afval te scheiden in Laakhavens (ondergrondse sorteerstraatjes);
- In 2023 wordt er gestart met afvalvoorlichters voor een periode van 6 maanden.
- We gaan door met de opruimdagen in de wijk;
- Samen met de bewoners ontwikkelen we andere acties in de wijk.

2.2 We verbeteren de communicatie (in verschillende talen) naar de bewoners en ondernemers over omgaan met afval. Daarnaast ontwikkelen we gedragscampagne 's om bewoners bewust te maken van hun eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het aanbieden van afval.

Parkeren

De toename van het aantal bewoners leidt tot extra parkeerdruk. Bewoners klagen erover dat zij vaak ver van hun woning moeten parkeren om hun auto kwijt te kunnen. Bovendien zijn er regelmatig klachten over geparkeerde bestelbusjes (met buitenlandse kentekens) in de straat.

Doelstellingen

3.1 We verminderen de parkeerdruk in Laak Centraal door verschillende acties:

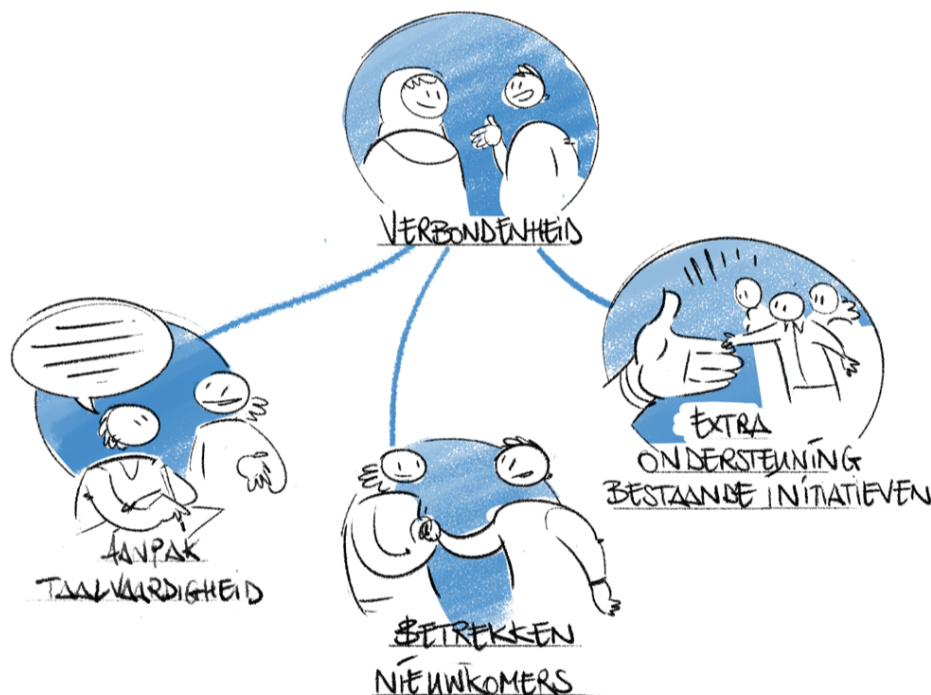
- Sinds 1 november worden alle vierde en verdere parkeervergunningen ingetrokken. Hierdoor komen 150 parkeerplaatsen vrij. In het vervolg worden niet meer dan drie vergunningen per adres verstrekt;
- We onderzoeken welke parkeervergunningen onterecht zijn verstrekt, bijvoorbeeld omdat men op eigen terrein kan parkeren;
- We onderzoeken wat de gevolgen zijn van het in één keer intrekken van alle parkeervergunningen, waarna iedereen opnieuw een vergunning moet aanvragen;
- We onderzoeken het effect van de uitbreiding van de tijden voor betaald parkeren, bijvoorbeeld naar 12:00 uur of naar 9:00 uur;

- Er wordt een alternatief gezocht voor het parkeren van bedrijfsbusjes aan de randen van Laak;
- Bewoners worden beter geïnformeerd over parkeermogelijkheden op iets grotere loopafstand; er is een groter gebied ontstaan door het samenvoegen van meerdere kleine gebieden;
- Bij grote nieuwbouwprojecten (Laakhavens en Binckhorst) komen er lagere parkeernormen. Dit betekent dat parkeren op straat niet mogelijk is en nieuwe bewoners geen vergunning krijgen.

3.2 We stimuleren alternatieve vormen van vervoer zoals elektrische deelauto's, openbaar vervoer en de fiets. We communiceren beter over aanvragen voor fiets parkeren/fietsnietjes, realiseren meer fietsenstallingen (bijvoorbeeld in lege winkels/bedrijfspanen) en maken meer ruimte voor fietsparkeren door het vaker opruimen van weesfietsen.

Verbondenheid

De sociale cohesie in Laak is het laagst van heel Den Haag. Dat heeft verschillende oorzaken. Een deel van de bewoners woont er maar tijdelijk en heeft geen enkele binding met de buurt.

Daarnaast spelen de uiteenlopende achtergronden van de bewoners (78 % migratieachtergrond) en het taalprobleem een rol. Daar komt bij dat veel mensen zorgen hebben achter de voordeur, bijvoorbeeld op het gebied van armoede wat maakt dat zij niet meedoen in de wijk en zich terugtrekken. Tegelijkertijd zijn er óók actieve bewoners, die juist wel werken aan meer saamhorigheid en de wijk verder vooruit willen helpen. Voor de welzijnsorganisaties in Laak is een belangrijke rol weggelegd bij het versterken van de sociale cohesie, bijvoorbeeld door het aanbod nog beter zichtbaar te maken en meer activiteiten voor jongeren en specifiek voor meisjes te ontwikkelen.

Doelstellingen

4.1 Er komt praktische ondersteuning voor nieuwe en bestaande (bewoners)initiatieven in de wijk. Het gaat dan om ondersteuning bij het organiseren van activiteiten, het ontwikkelen van initiatieven en het aanvragen van subsidies;

4.2 We verhogen de betrokkenheid van nieuwkomers en versterken de verbinding tussen huidige en nieuwe bewoners. We stimuleren de spreekvaardigheid van nieuwkomers en het organiseren van activiteiten die buurtbewoners van verschillende herkomst met elkaar verbinden;

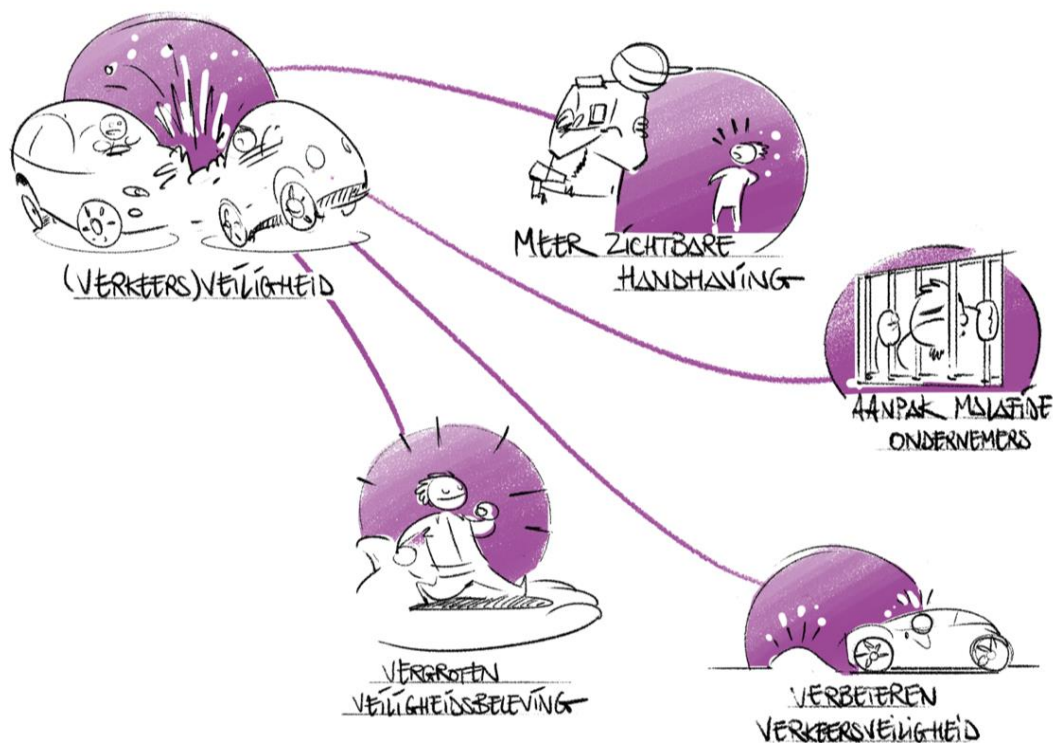
4.3 Met de samenwerkingspartners in de stad wordt het aanbod voor de aanpak van laaggeletterdheid en taalvaardigheid voor nieuwkomers versterkt.

(Verkeers-)veiligheid

Veiligheid is in verschillende opzichten een belangrijke thema in Laak. Er zijn relatief veel geweldsincidenten, bedreigingen en diefstallen. Er is drugsoverlast en criminaliteit. Bewoners voelen zich onveilig in hun buurt en de meldingsbereidheid is laag.

Het gebrek aan goede openbare verlichting op verschillende plekken zorgt ervoor dat bewoners een onveilig gevoel hebben.

Daarnaast zijn er veel klachten over de verkeersveiligheid in de wijk, omdat er (te) hard wordt gereden in woonstraten

Doelstellingen

5.1 Op basis van signalen die wij krijgen wordt gericht en integraal geïntervenieerd op verschillende vormen van overlast en criminaliteit. We gaan daarnaast door met de grootschalige integrale handhavingsacties in Laak. Signalen van bewoners en ondernemers nemen we uiterst serieus, pakken we op en koppelen we terug;

5.2 Samen met partners pakken we malafide bedrijvigheid aan en stimuleren we een gezond en bonafide ondernemersklimaat in Laak. Regelmatig zullen bedrijven onderworpen worden aan integrale controles. In het huidige coalitieakkoord wordt gesproken over uitbreiding van de vergunningsplicht voor (retail)bedrijven. Er zal worden bekeken of het introduceren van de bedrijfsactiviteitenvergunning haalbaar is en van meerwaarde kan zijn in Laak Centraal;

5.3 Verkeersonveilige plekken in Laak pakken we aan. Zo zijn er projecten waarbij we de veiligheid voor fietsers bij het oversteken gaan verbeteren (oversteek Laakbrug/Rijswijkseweg – Neherkade). Voor verschillende locaties zijn onderzoeken gestart om de verkeersveiligheid op grotere schaal te verbeteren (bv kruispunt Waldorpstraat – Viaductweg). Bij de toekomstige herinrichtingen krijgen voetgangers en fietsers prioriteit boven gemotoriseerd verkeer. Verder zijn we dagelijks bezig met kleine verbeteringen voor de verkeersveiligheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om extra of betere verkeersdrempels. De inbreng van bewoners op het gebied van verkeersveiligheid in Laak wordt zeer gewaardeerd en serieus genomen. Zij zijn uiteindelijk de eindgebruiker waarvoor we het doen;

5.4 Donkere plekken die door de bewoners als onveilig worden ervaren, worden beter verlicht. Zo komt er extra verlichting op het Lorentzplein en worden er lichtmasten verplaatst. Verder bekijken we samen met de specialisten van de andere diensten andere plekken in Laak beter verlicht kunnen worden.

Wonen

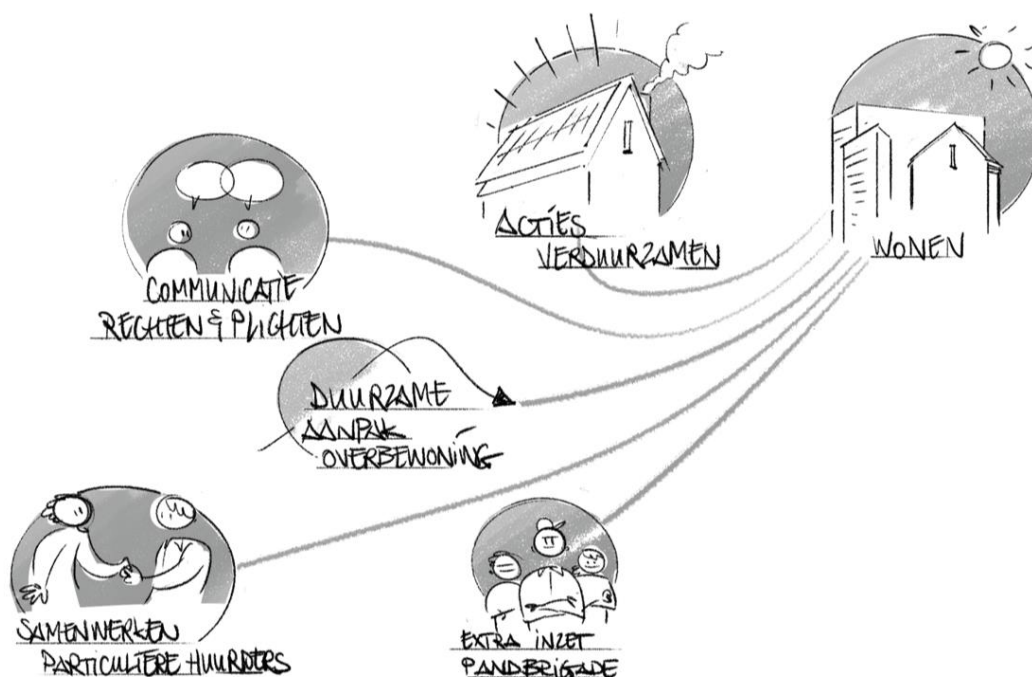
Laak en meer specifiek Laak Centraal heeft een grote en goedkope particuliere woningvoorraad. Deze is zeer aantrekkelijk voor de huisvesting van arbeidsmigranten – al dan niet in strijd met wet- en regelgeving. Dit maakt dat huurprijzen en verdienmodellen worden opgedreven, wat weer indirect leidt tot achterstallig onderhoud: woningen worden toch wel verhuurd of deze nu wordt onderhouden of niet. Terwijl ook andere grote groepen (potentiële) inwoners van deze stad naarstig op zoek zijn naar goedkope woonruimte. Zo is Laak ook aantrekkelijk voor bijvoorbeeld kamerbewoning door studenten, gezien de ligging van de Hogeschool.

Door intensiever in te zetten op een rechtvaardige verdeling van woningen met huisvestingsvergunningen komen de lage inkomens beter aan bod in een schaarse woningmarkt. Via de opkoopbescherming die in maart 2022 is ingevoerd, voorkomen we dat betaalbare woningen in handen komen van particuliere verhuurders.

Toezicht en handhaving op bouw- en woonregelgeving speelt een belangrijke rol om misstanden en excessen bij huisvesting aan te pakken en te voorkomen. De Haagse Pandbrigade kan op de korte termijn bijdragen aan het tijdelijk verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. De Pandbrigade intensificeert in 2023 de inzet in Laak Centraal. In beginsel worden alle meldingen in dit gebied opgepakt, gecontroleerd en afgehandeld. Daarnaast worden er grotere en meer zichtbare handhavingsacties uitgevoerd.

De verbetering van de kwaliteit van woningen kan een bijdrage leveren aan de bestrijding van (energie)armoede. Ook zorgt een goed onderhouden huis voor een gevoel van veiligheid en betere leefbaarheid. Daarom intensiveren we – als eerste in Laak Centraal – acties om de kwaliteit van de woningen met een slecht energielabel (EFG) te verbeteren. Het gaat dan om isoleren en verduurzamen, maar ook om acties gericht op woningeigenaren met als doel het woningonderhoud en daarmee de leefbaarheid in Laak te verbeteren

Een structurele oplossing van alle problematiek in de wijk vergt een veel bredere aanpak. Die wordt omschreven bij hoofdstuk 4.1 onder het kopje arbeidsmigranten.

Doelstellingen

6.1 Intensivering inzet Pandbrigade: aanpak misstanden woninggebruik met als doel overtredingen op het gebied van bouw- en woonregelgeving te beëindigen. Pandbrigade gaat alle meldingen in Laak Centraal oppakken, controleren en afhandelen;

6.2 Regulering woningmarkt: recent ingevoerde of binnenkort aankomende wetten en regels (Opkoopbescherming en Goed Verhuurderschap) zijn of zullen toegepast worden in Laak Centraal, ook zal op de naleving daarvan worden toegezien;

6.3 Betere communicatie arbeidsmigranten rechten en plichten wonen: met een mobiel loket informeren we arbeidsmigranten beter over rechten en plichten rond wonen;

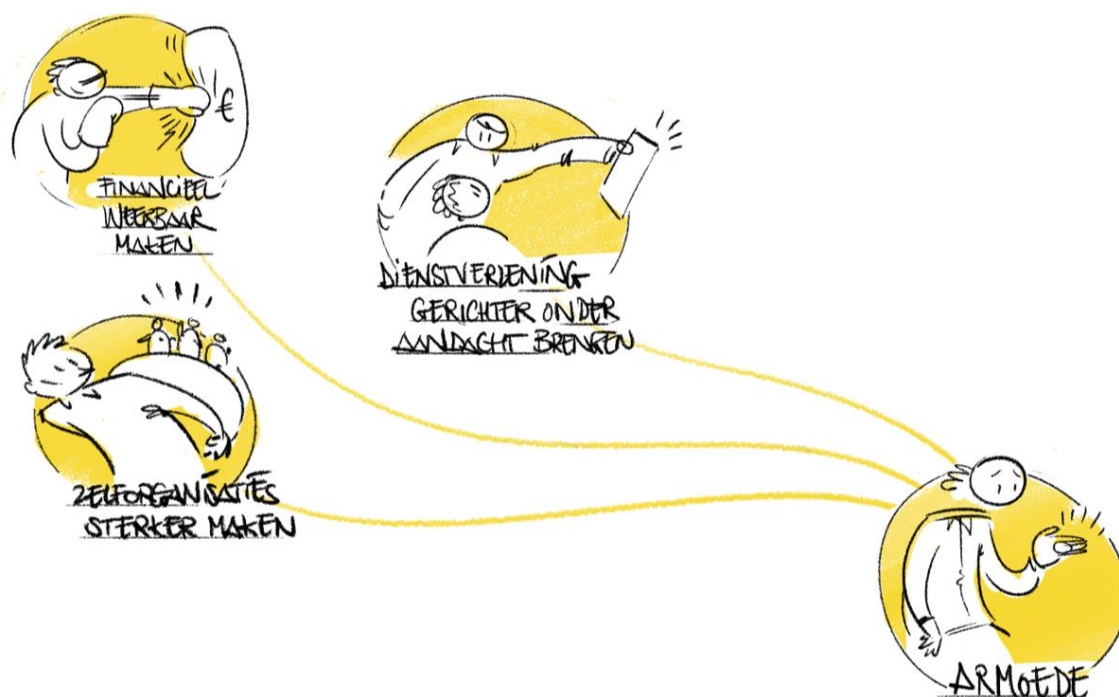
6.4 Verduurzaming en woningonderhoud: in Laak Centraal begeleiden we bewoners met verduurzamen van hun woning. Woningeigenaren spreken we aan op achterstallig woningonderhoud;

6.5 Samenwerking bonafide vastgoedeigenaren: we sluiten een convenant met vastgoedeigenaren in Laak om te laten zien hoe het ook kan. Zij krijgen een soort voorbeeldfunctie als het gaat om goed verhuurderschap en woningonderhoud. We kijken daarbij ook naar het versterken van VvE's.

Armoede

Relatief veel bewoners van Laak zijn financieel kwetsbaar. Zij hebben te maken met armoede en schulden. Een kwart van de huishoudens behoort tot de minimahuishoudens. Rond de 10 procent is langdurig arm. Het gemiddeld besteedbaar inkomen van de inwoners van Laak is met € 32.449 relatief laag vergeleken met het Haags gemiddelde (€ 43.400).

Veel mensen met problemen als armoede en schulden zijn moeilijk te bereiken: taal, schaamte en isolement spelen hierbij een rol. Zij zijn niet of onvoldoende in beeld bij de gemeente, welzijnswerk en hulpverlening. Wij krijgen verschillende signalen dat de financiële problemen bij vooral de mensen met middeninkomens toenemen door de hoge inflatie en stijgende energieprijzen. Dit zorgt voor stress, vooral ook vanwege de winter.

Doelstellingen

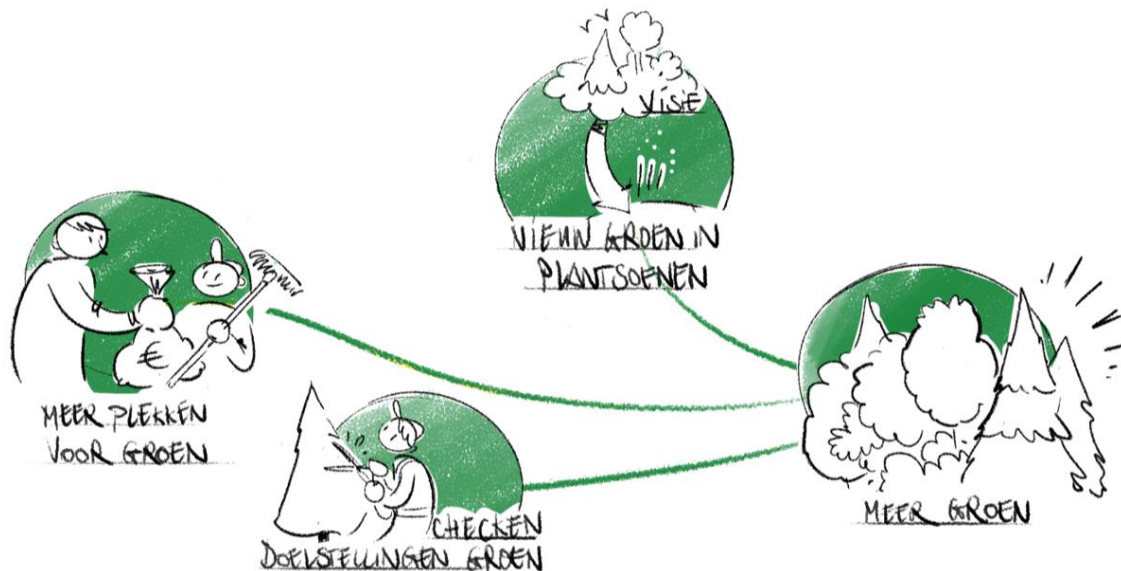
7.1 We brengen de dienstverlening en voorzieningen op het gebied van armoede en schulden gericht onder de aandacht bij de mensen die dit nodig hebben. Er komt meer communicatie op maat. We werken intensiever samen met de partnerorganisaties in de wijk om verborgen armoede op te sporen. Indien nodig intensiveren we de dienstverlening;

7.2 Door meer voorlichting en trainingen helpen we bewoners financieel weerbaar te maken;

7.3 We onderzoeken hoe we zelforganisaties als de weggeefwinkel, voedselbanken, kast voor Lotje en andere initiatieven financieel kunnen versterken.

Meer groen

Groen is belangrijk voor een fijne leefomgeving. Volgens onderzoek hebben bomen, planten en parken een positief effect op de gezondheid en het welzijn van mensen. Bovendien draagt groen bij aan de biodiversiteit in de stad. De bewoners in Laak geven aan dat zij blij zijn met het bestaande groen in de wijk. Toch is Laak een relatief versteend stadsdeel, wat mogelijkheden biedt voor meer en permanent groen.

Doelstellingen

8.1 Dit najaar en het voorjaar van 2023 vervangen we bijna al het groen in de plantsoenen, zodat in 2024 zeker 95 % is vernieuwd. Dit geldt niet voor de ecologische zones. In de plantsoenen komt beplanting die snel dichtgroeit en er mooi uitziet. Dit heeft als effect dat mensen netter omgaan met de openbare ruimte als deze er verzorgd uitziet. Zo hebben we minder werk in het dagelijks beheer en dragen we bij aan een mooie verzorgde wijk;

8.2 Alle locaties in Laak die óók nog 'groener' kunnen worden, zijn in kaart gebracht. Er zijn zeker nog enkele tientallen plekken waar groen aangelegd kan worden, bijvoorbeeld de hofjes langs de Beetstraat, Jonathanstraat en de trambanen. Het gaat dan om plantsoentjes, groenstroken of extra bomen;

8.3 We monitoren de doelstellingen van het gemeentelijke groenbeleid. Dit doen we bijvoorbeeld met sensoren en enquêtes. Aan de hand van deze informatie kunnen we sturen op het bereiken van vooraf bepaalde doelen. Zo houden we in de gaten of we ook echt bereiken wat we vooraf communiceren met bewoners.

5. Thema's en uitdagingen in de wijken

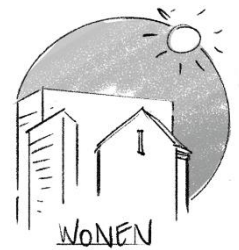
Naast de prioriteiten voor het hele stadsdeel, zijn er ook specifieke prioriteiten voor de verschillende wijken.

5.1 Laak Centraal

Vanwege de complexe problematiek in Laak Centraal wordt hier sinds mei gebiedsgericht gewerkt. Op basis van de 4 thema's van de wijkagenda zijn acties geformuleerd, die met de belangrijkste belanghebbenden (intern en extern) worden aanpakt. Het gaat om de thema's wonen, leefomgeving, sociale verbondenheid en het winkelgebied.

Acties wonen

- Intensivering handhaving (pandbrigade, woningsplitsing, integrale handhavingsacties);
- Acties woningonderhoud en verduurzaming woningen;
- Informatieloket voor arbeidsmigranten over wonen, werken, afval en gezondheid;

Acties Leefomgeving

- Zichtbaar schonere straten;
- Verminderen parkeerdruk;
- Veranderen gedrag bewoners in relatie tot afval en betere/meer communicatie;

Acties Verbondenheid

- Meer ontmoetingsplekken voor bewoners;
- Betere ondersteuning (bewoners)initiatieven;
- Meer Lief & Leedstraten;
- Extra geld wijkbudget Laak Centraal;
- Betrekken nieuwkomers;
- Stimuleren taalvaardigheid;

Acties Winkelgebied

- Ondersteunen en professionaliseren ondernemersvereniging Goeverneurlaan;
- Leegstaande winkelpanden opknappen/pop up winkels Goeverneurlaan;
- Aanpak ondermijning.

5.2 Spoorwijk

Afval op straat, de verkeersveiligheid en te weinig parkeerplaatsen staan op de wijkagenda Spoorwijk als de belangrijkste verbeterpunten. Daarnaast is er overlast van hangjongeren en drugsgebruikers.

Acties Spoorwijk

- Specifieke aanpak jongerenoverlast (samen met politie en welzijnswerk);
- Aanbod welzijnswerk versterken en beter onder de aandacht brengen;

- Betere verlichting op donkere plekken (bijvoorbeeld station Moerwijk);

5.3 Molenwijk

Ook voor de bewoners van Molenwijk zijn afval, parkeren en verkeersveiligheid de belangrijkste punten. Daarnaast is er volgens de bewoners overlast van daklozen en verslaafden en missen de bewoners een gevarieerd winkelaanbod aan de Rijswijkseweg.

Acties Molenwijk

- Welzijnswerk beter zichtbaar, specifieke inzet jongerenwerk en (nieuw) meidenwerk;
- Onderzoeken mogelijkheden betere ondersteuning ondernemers Rijswijkseweg;

5.4 Schipperskwartier

Veiligheid, afval en groen zijn in de wijkagenda van het Schipperskwartier prioriteit. Verder willen de bewoners een goed en gevarieerd activiteitenaanbod vanuit buurtcentrum Vliethage;

Acties Schipperskwartier

- Versterken activiteitenaanbod jongeren, specifiek de muziekbox, met accent op preventie om jongeren uit de criminaliteit te houden;
- Nieuw aanbod meidenwerk met als doel de weerbaarheid en bewustwording te vergroten in verband met seksuele intimidatie en invloeden vanuit loverboys;
- Versterken informele netwerken bewoners en ondersteunen bewonersinitiatieven.

5.5 Laakhavens

Voor Laakhavens wordt de wijkagenda volgend jaar gemaakt. Punt van aandacht is de zorg van het leefbaarheidspanel Laakhavens over de gevolgen van het drukke(re) verkeer voor de verkeersveiligheid, luchtkwaliteit en geluidsoverlast. Ook maken zij zich zorgen over het gebrek aan groen.

Er is een verkeerschouw gedaan en er volgt dit jaar nog een tweede, waaruit acties komen. Daarnaast staat een groenwandeling gepland.

6 Communicatie

Goede communicatie is essentieel en heeft twee doelen:

- 1) Bewoners, ondernemers en andere partners informeren over wat we doen om de leefbaarheid in Laak te verbeteren.
- 2) Bijdragen aan het herstel van het vertrouwen tussen bewoners en gemeente. Dat betekent voor ons als gemeente concreet dat we luisteren, handelen en terugkoppelen.

Uitgangspunt in onze communicatie is dat we toegankelijk, eerlijk en transparant zijn en dat we communiceren in duidelijke taal. Waar nodig doen we dat in andere talen zoals Pools, Bulgaars en Roemeens.

Om de aanpak voor Laak zichtbaar te maken, willen we alle betrokkenen zo goed mogelijk informeren over de verschillende acties. Dat doen we via gesprekken met vertegenwoordigers van bewoners en ondernemers, bewonersbijeenkomsten, wijkbladen, social mediakanalen en vaste partners/ambassadeurs.

6.1 Vertrouwen

Onze communicatie moet bijdragen aan het herstel van het vertrouwen van de bewoners in de gemeente. Als stadsdeel hebben we daarin een belangrijke rol. Ook stadsdeelwethouder Mariëlle Vavie neemt daarbij een prominente plaats in.

Uitgangspunt is dat we zichtbaar – benaderbaar en bereikbaar zijn. Wij zijn en blijven in gesprek met bewoners en ondernemers. En we betrekken hen bij de aanpak voor Laak. Naast de al bestaande overlegstructuur met de bewoners, stellen we een klankbordgroep in. Deze monitort onze aanpak en kan ons gevraagd en ongevraagd advies geven. Dit gebeurt wel binnen bestaande gemeentelijke kaders.

Om beter zichtbaar in de wijk te zijn, gaan we op zoek naar een geschikte werkruimte voor de stadsdeelmedewerkers én ketenpartners, zoals de wijkagenten. Dit moet een uitnodigende ruimte zijn, waar mensen zomaar even kunnen binnenlopen, met een vraag of een idee. Of gewoon voor een kop koffie.

Onze communicatie gebruiken we ook voor het beïnvloeden van lokale en landelijke regelgeving. Dat kan bijvoorbeeld via krantenartikelen, opiniestukken en social media-oproepen. Ook hier kan stadsdeelwethouder Vavie evenals andere wethouders en de burgemeester een belangrijke rol in spelen.

Voor het plan van aanpak Laak is een strategisch communicatieplan uitgewerkt. Een concreet plan van aanpak voor de verschillende thema's en wijken is in de maak. We kijken daarbij ook naar de mogelijke inzet van gedragscampagnes, bijvoorbeeld over het onderwerp